

Magyar Vízilabda Szövetség Ellenőri Bizottság

Oldal | 1

Kézikönyv Ellenőrök részére

(az MJSZ 1999-es Ellenőri kézikönyve alapján)

A kézikönyv eredeti címe: Supervision, Instruction for the Supervisor, Instructor. Prepared By Bob Nadin (IIHF Referee Committee Aug. 1996)

Fordította és szerkesztette: Bartha Ferenc (1999)

I. Az ellenőr

I. 1. Az ellenőrrel szemben felmerülő elvárások.

Oldal | 2

- Minden részletre kiterjedően ismerje és értse a játékszabályokat, ismerje a játékvezetői eljárásokat és technikákat.
- Legyen tekintélye a játékvezetői tevékenységben.
- Jó kommunikációs készséggel rendelkezzen.
- Tudjon másokat meghallgatni, illetve megfigyelni.
- Jó megfigyelő legyen, tudjon hibákat felfedni, analizálni és kijavítani.
- Legyen bizonyos fokú oktatói ismerete.
- Képes legyen felismerni, hogy ő azért van ott, hogy segítse a játékvezetők munkáját.
- Tudja, hogy mely területeken tartozik felelősséggel.
- Képes legyen pozitív kapcsolatot kiépíteni a játékvezetőkkel.
- Képes legyen felfedezni a játékvezetők gyenge pontjait, és módszert kidolgozni a problémák áthidalására.
- Képes legyen hideg fejjel gondolkodni az olyan kényelmetlen helyzetekben is, amikor csapatvezetőkkel kell problémákat megoldani.
- Tudjon jó emberi kapcsolatokat kiépíteni.

I. 2. Kommunikáció az ellenőr munkájában

(Hogyan adjunk visszajelzést?)

- Legyen tömör, mutasson a lényegre.
- Beszéljen bizalommal, bátorítson.
- Uralkodjon érzelmein, legyen nyugodt.
- Használja jól a testbeszédet és arckifejezéseit.
- Nézzon a szemébe, akivel beszél.
- Ne közöljön egyszerre túl sok információt.
- Szóbeli tanácsait támogassa vizuális eszközökkel.
- Kérdezzen vissza, hogy lássa a mondandóját megértették-e.
- Inkább az események leírására törekedjen mintsem értékelésére.
- Gondolkodjon előre, tervezze meg mondanivalóját.
- Minimalizálja a zavaró momentumokat.
- Legyen tisztán érthető, tömör, fókuszáljon a szükséges információkra.
- Ismerje fel a befogadó igényeit.

II. Az ellenőrzés

II. 1. Irányelvek a hatékony ellenőrzéshez

Oldal | 4

A hatékony ellenőrzés a játékvezetők és az ellenőr között kialakult jó kommunikáció eredménye.

- Amikor valamilyen kritikai megjegyzése van, amit elmond a játékvezetőnek, mindig legyen tárgyilagos, és azonnal legyen valamilyen javaslata, amellyel fejleszteni, vagy javítani tud a helyzeten.
- Bátorítsa a játékvezetőket, hogy fejlesszék teljesítményüket a konstruktív kritika által.
- Helyezze a hangsúlyt arra, hogy ön mint ellenőr miért teszi a megjegyzéseket és ezen keresztül magyarázza el a megfelelő eljárást a fejlődésre.
- Mérkőzés alatt – amennyiben erre feltétlenül szükség van – legjobb négy szemközt beszélni a játékvezetővel, hiszen ő a mérkőzés vezetője, és mint ilyen nem szabad más hivatalos személyek előtt kritikát mondani a munkájáról.
- Nagyon fontos, hogy mint ellenőr, legyen jó meghallgató és figyeljen arra amit a játékvezetők mondanak önnek, hogy biztos lehessen abban megértették a megjegyzéseit.
- Ne mondjon senkinek kritikát a játékvezetőről a mérkőzés alatt. Tartsa meg magának a megjegyzéseit és meglátásait a játékvezetők munkájával kapcsolatban és azokat csak a játékvezetőkkel beszélje meg.

II. 2. Általános ellenőrzési irányelvek

Az ellenőrnek kötelessége beavatkozni a mérkőzésbe és felszólítani a játékvezetőt döntésének megváltoztatására abban az esetben, ha a játékvezető elmulaszt megítélni egy brutalitást vagy ha játékvezetői műhiba esete áll fenn, illetve olyan szabálysértést követne el, ami óvási alap lehet.

Oldal | 5

- Az ellenőr szerepe a mérkőzésen az, hogy értékelje és jelentse a játékvezetők teljesítményét, és hogy konstruktív kritikával szolgáljon a számukra.
- A segítségnyújtás a játékvezetők részére a szabályalkalmazás, az eljárások és technikák, az elméleti ismeretek, a mérkőzés-menedzselés, a helyezkedés és a bíraskodás egységesítésének céljából és az azokra vonatkozó irányelvek figyelembevételével történhet.
- A mérkőzésen minden esetben a játékvezetők joga és felelőssége a végső döntést meghozni.
- A játékvezetőket figyelmeztetni kell arra a tényre, hogy az ellenőr nem hozhat semmiféle döntést helyettük. A fenn említett esetekben az ellenőrnek jeleznie kell a játékvezetőnek (a brutalitást, a műhibát, illetve a súlyos szabálysértést), de a döntést a játékvezetőnek kell meghoznia.
- Abban az esetben, ha az ellenőri felszólítást követően sem változtatja meg a játékvezető a döntését, akkor ezt az Ellenőri értékelő lapon jelezni kell további intézkedésre, amiről a Játékvezetői Bizottság értesítést kap.
- Bonyolultabb esetekben javasolt, hogy az ellenőr segítse a zsűri munkáját amikor a játékvezető büntetéseket közöl.
- Az ellenőrnek meg kell ismételnie bármely szabályértelmezési közleményt, ha a játékvezetők nem ismerik azt megfelelően, illetve tisztázni kell minden szabályokkal kapcsolatos kérdést.
- Az ellenőrnek fel kell mérnie, hogy milyen hangulatban van a játékvezető a mérkőzés után mielőtt rátér a megállapításainak közlésére.
- Az ellenőrnek nem szabad azt az érzetet keltenie, hogy ő ismeri a választ minden problémára.

- Az ellenőrnek törődnie kell a játékvezetés színvonalának növelésével, a következetesség javításával, és javaslatokat kell tennie a fejlődés módjára vonatkozóan.
- Az ellenőrnek konstruktív és érthető formában kell üzeneteit kommunikálnia.
- Sohasem szabad az ellenőrnek túlzottan kritikusnak lennie amikor a játékvezetőkkel beszél a mérkőzés előtt vagy a szünetekben.
- Amikor a játékvezetővel beszél, ügyeljen arra, hogy más ne hallja, amiről beszélnek.
- Mindig legyen őszinte a játékvezetőkkel, amit elmond nekik, annak meg kell jelennie a jelentésében is.
- Amikor az ellenőr kritizál valamit a játékvezető munkájában, mindig legyen javaslata a javításra, illetve a megoldásra.
- Annak eldöntése, hogy kell-e a játékvezetőkkel a mérkőzés előtt, vagy alatt beszélni, a játékvezető minősítési fokozatától függ valamint attól hogy van-e rá ok.

III. A játékvezetés ellenőrzése a gyakorlatban

Fő pontok, amelyeket meg kell figyelni:

Oldal | 7

- Megjelenés
- Első benyomás
- Bíraskodás (elbírálás)
- Jelzési technikák
- Helyezkedés
- Összhang, kapcsolat, elfogadottság
- Viszonyulás
- Ellenőri lista

III. 1. A játékvezető megjelenése

(az első benyomás amikor a játékvezető megjelenik az uszodában)

- Úgy néz ki mint egy játékvezető?
- Úgy néz ki mint egy olyan személy aki képes felelősséget vállalni?
- Úgy néz ki mint egy olyan személy akit a játékosok és az edzők elfogadnak?
- Látszik-e rajta, hogy érdekli amit csinál, elhivatott a tevékenysége iránt?

Ez a négy tényező határozza meg az első benyomást a játékvezetőről, és meghatározhat más értékelést is vele kapcsolatban a mérkőzés folyamán.

**Soha nem lesz
második lehetősége
az első benyomás
megszerzésére!**

III. 2. Bírászkodás

- Egyszerű-, súlyos- és büntető hibák megítélése
- Lát-e minden helyzetet?
- Következetes-e?
- A mérkőzés kézbentartása
- Döntései

Oldal | 8

III. 3. Jelzési technikák

- Jelzések és eljárások
 - *tiszta*
 - *tömör, habozás nélküli*
 - *„megfélemlíti-e” a játékosokat?*
 - *magabiztosságot sugall-e a jelzésein keresztül?*
 - *megfelelő-e a jelzések kivitelezése?*
- Jelzések típusai
 - *kéz, síp, szóbeli*
 - *hogyan alkalmazza azokat*

III. 4. Helyezkedés

- 1) Játék közben
 - 2) Játékmegszakításoknál (szünetek, időkérés, egyéb játékmegállás)
- Jó-e a helyezkedés, vagy fejlesztésre szorul?
 - Jó helyzetben van-e a játékvezető a döntések meghozatalához?

- Miért nincs megfelelő pozícióban?
 - *gyakorlat hiánya*
 - *előrelátás hiánya*
 - *igyekezet hiánya – lusta*
 - *a megfelelő helyezkedés ismeretének hiánya*
 - *gyenge erőnlét*

III. 5. Összhang, kapcsolat, elfogadottság

- Úgy látszik-e, hogy a játékosok és a csapatvezetők elfogadják a játékvezetőt?
- Hogyan „jön ki” a játékvezető az emberekkel, emberi kapcsolatok szempontjából?
- Képes-e dönteni/kezdeményezni, ha szükséges?
- Higgadt marad-e, ha magyarázatot kell adnia?
- A figyelem középpontjában akar-e lenni?
- Bosszantja-e viselkedése a játékosokat, csapatvezetőket?
- Sok döntését illetik kérdéssel, illetve beszélnek meg a játékosok?
- Képes-e higgadtan, éretten kezelni bonyolult szituációkat, amennyiben azok felmerülnek a mérkőzésen?

III. 6. Viszonyulás

- Ellenséges, rosszindulatú-e a játékvezető a játékosokkal, csapatvezetőkkel, kollégáival szemben?
- Korrekt-e (fair) a játékvezető?
- Határozott-e a játékvezető?
- Magabiztosnak látszik-e a játékvezető?
- Arrogáns-e a játékvezető?

IV. Az ellenőr ellenőrzőlistája

Mit csinál, mit derít fel, mit figyel az ellenőr tulajdonképpen amikor részt vesz egy mérkőzésen.

Oldal | 10

1. Úgy néz-e ki, és úgy tevékenykedik-e a játékvezető a pályán, ahogyan az egy hivatalos személyhez illik?
2. A megjelenése – rendes, tiszta, jól ápol, felszerelése vasalt.
3. A mérkőzés közben tartása. Képes-e felmérni/befogadni az eseményeket amelyek felmerülnek, vagy felmerülhetnek, higgadtsága, magabiztossága, képessége a helyzetek kezelésére?
4. Kezdeményezőképesége helyzetek megoldásakor.
5. Bíraskodás, egyszerű-, súlyos, illetve büntető hibák. Következetes-e? Látszik-e rajta, hogy van elképzelése a mérkőzésről, felállít-e követelményszintet?
6. Hogyan alkalmazza az előnyszabályt?
7. Hogyan szab ki büntetéseket? Jelzések használata. Végrehajtás pontossága, viselkedése és fegyelmezettsége.
8. Helyezkedés a mérkőzés alatt, illetve a rossz helyezkedés okai. Elvét-e kiállításokat amiatt, hogy rosszul helyezkedett?
9. Igyekszik-e megfelelően helyezkedni, hogy minél jobban segíthesse a társát? Figyeli-e és követi-e társának a mozgását?
10. Bíz-e a kollégájában? Segíti-e/fedezi-e a társát?
11. Védekező játékvezetőként azonnal elfordul-e a labda után amikor azt ellövik, ahelyett hogy a játékot (pl: egy esetleges lefordulást) figyelné? Mindig a labdát figyeli-e?
12. Teljesen a játékra fókuszál-e, vagy képes a perifériás látását használva figyelemmel kísérenni mindent, ami körülötte zajlik?
13. Elfogadottsága a játékosok és csapatvezetők által. Erélyes, de elfogadott-e?
14. Kapcsolata a játékosokkal, csapatvezetőkkel.
15. Mérkőzés előtti és alatti feladatainak ismerete.
16. Képes-e kezelni az edzők időhúzó taktikáját?
17. Van-e tekintélye? Milyen módon gyakorol befolyást a játékosok felett?
18. Játékosokkal való beszélgetései. Túl sokat enged-e meg a játékosoknak amikor azok reklamálnak, vagy limitálja a beszélgetéseket?
19. Elhivatottsága. Érdeklődést mutat-e a mérkőzés iránt?
20. Fejleszhetőnek látszik-e?